

تفکر و اندیشه

۱

بخش اول

فیلم ۱

آب، نعمت بی نظیر خداوند، جلوه زیبایی و طراوت، مظهر پاکی و زلالی و عامل ادامه حیات است. در نبود آب، از آواز دلنشین پرندگان، طراوت و سرسبزی درختان و تبسم گل‌های زیبا و رنگارنگ طبیعت اثری نخواهد بود.

اشاره به آب از نیازهای غریزی و طبیعی انسان

آری، آب مایه حیات و اساس زندگی در جهان است.

ترجمه: و هر چیز زنده‌ای را از آب قرار دادیم **وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيًّا**^۲

انسان با آب نیازهای طبیعی و جسمی‌اش را برطرف می‌سازد و به‌طور کلی آب، حیات‌بخش جهان مادی و از جمله ما انسان‌هاست.

ترجمه: تا بوسیله آن، سرزمین مرده‌ای را زنده کنیم **لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا**^۳

اما راستی حیات «روح» بشر وابسته به چیست؟ چه چیزی به روح و درون انسان شادابی و

طراوت می‌بخشد؟ چگونه می‌توان به این **اکسیر حیات** دست یافت؟ **دعوت خدا و پیامبر ﷺ (دین) اکسیر حیات، مایه ی شادابی و طراوت روح و درون انسان**

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ^۴

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، دعوت خدا و پیامبر را بپذیرید؛ آنگاه که شما را به چیزی فرامی‌خواند که زندگی حقیقی می‌بخشد.

۱- دبیران و دانش‌آموزان می‌توانند فیلم‌های کوتاهی که متناسب با موضوع درس است را در سایت گروه قرآن و معارف، به آدرس <http://quran-dept.talif.sch.ir> در بخش «فیلم کوتاه» مشاهده کنند.

۵۸- عامل تداوم زندگی انسان چیست و کدام آیه شریفه به آن اشاره دارد؟ **کنکور ریاضی ۹۹**

(۱) آب - ﴿لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا﴾

(۲) دین - ﴿لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا﴾

(۳) آب - ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ﴾ (۴) دین - ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ﴾

۵۳- کدام آیه ی شریفه، دست یافتن به اکسیر حیات روح بشر را تبیین می‌کند؟ **کنکور خارج کشور عمومی ۹۹**

(۱) ﴿لَلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ...﴾

(۲) ﴿وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً...﴾

(۳) ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ...﴾ (۴) ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا...﴾

يُقَوْم لَكُمْ الْمَلِكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ
يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا
مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٢١﴾ وَقَالَ الَّذِي
ءَامَنَ يُقَوْم إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ ﴿٢٢﴾
مِثْلَ دَابِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا
اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعِبَادِ ﴿٢٣﴾ وَيَقَوْم إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ
التَّنَادِ ﴿٢٤﴾ يَوْمَ تُؤَلُّونَ مُدْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ
وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ
مِنْ قَبْلِ الْبَيِّنَاتِ فَمَا زِلْتُمْ فِي شَكٍّ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَتَّىٰ
إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ
يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ ﴿٢٦﴾ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي
ءَايَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَنِ اتَّهَمُوا كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ
ءَامَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ قَلْبٍ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿٢٧﴾ وَ
قَالَ فِرْعَوْنُ يُهَامُنُ ابْنِ لِي صِرْحًا لَعَلِّي أَبْلُغُ الْأَسْبَابَ ﴿٢٨﴾

۱. ما انسان‌ها خوشبختی، سعادت و رضایت از زندگی خویش را در چه چیزی می‌دانیم؟

پاسخ: در تأمین نیازهای کوچک و بزرگ

۲. چه چیزی باعث شده مکاتب مختلفی بشری برنامه‌های متفاوت و گاه متضادی را برای سعادت بشر ارائه کنند؟

درس اول

هدایت الهی

۲) (احتیاج دائمی انسان به داشتن برنامه‌ای که پاسخگوی نیازهایش باشد و سعادت او را تضمین کند) سبب شده است که در طول تاریخ همواره شاهد ارائه برنامه‌های متفاوت و گاه متضاد از جانب مکاتب بشری باشیم. از این رو این سؤالات در ذهن ایجاد می‌شود که: آیا می‌توان به مکاتب بشری اعتماد

کرد و زندگی را براساس برنامه‌های آنان بنا نهاد؟

آیا انسان می‌تواند تنها با تکیه بر عقل، برنامه‌کاملی برای سعادت خود ارائه دهد؟

یک برنامه مناسب برای سعادت انسان باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟

آیا برنامه‌ای که فقط سعادت دنیای انسان را در بر بگیرد، کامل است؟

۳. نیازهای انسان به چند دسته تقسیم می شود؟ پاسخ: ۱. نیازهای طبیعی و غریزی ۲. نیازهای برتر و متعالی

۴. نیازهای طبیعی و غریزی انسان ها کدامند؟ چند نمونه را نام ببرید؟

۵. خداوند پاسخ نیازهای طبیعی و غریزی را در کجا قرار داده است؟ مثال بزنید؟

نیازهای برتر

۴ (انسان همچون سایر موجودات زنده، یک دسته نیازهای طبیعی و غریزی دارد؛ مانند نیاز به آب، هوا، غذا و مسکن) خداوند پاسخ به این نیازها را در عالم طبیعت آماده کرده و قدرت آگاه شدن از آنها را نیز به انسان داده است؛ برای مثال، در وقت نیاز به آب و غذا احساس تشنگی و گرسنگی می کند و سراغ آب و غذا می رود. هنگام سرما و گرما، از مصالح موجود در طبیعت بهره می برد و برای خود پوشاک و مسکن تهیه می کند) ۵ نکته: نیازهای اساسی و مهم تر همان نیازهای برتر و متعالی است.

اما نیازهای انسان منحصر به نیازهای طبیعی و غریزی او نمی شود: (زمانی که انسان، از سطح زندگی روزمره فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد) خود را با نیازهای مهم تری نیز روبه رو می بیند: نیازهایی که برآمده از سرمایه های ویژه ای است که خداوند به او عطا کرده است. ۱. پاسخ صحیح به این نیازهای اساسی است که سعادت انسان را تضمین می کند) ۷

نیازهای اساسی به تدریج به بل مشغولی، دغدغه و بالاخره به سؤال هایی تبدیل می شوند که انسان تا پاسخ آنها را نیابد، آرام نمی گیرد. برخی از این نیازها عبارت اند از:

۱- شناخت هدف زندگی: انسان می خواهد بداند «برای چه زندگی می کند؟» و کدام هدف است که می تواند با اطمینان خاطر، زندگی اش را صرف آن نماید؟ او می داند که اگر هدف حقیقی خود را نشناسد یا در شناخت آن دچار خطا شود، عمر خود را از دست داده است) ۸ به همین خاطر، امام سجاد علیه السلام پیوسته این دعا را می خواند که: **اشاره به شناخت هدف زندگی**

«خدا یا ایام زندگانی مرا به آن چیزی اختصاص بده که مرا برای آن آفریده ای» ۹

۲- درک آینده خویش: انسان با این سؤال مهم و اساسی نیز روبه روست که: «آینده او چگونه است؟»؛ «آیا زندگی او با مرگ تمام می شود یا دفتر حیات او به شکل دیگری گشوده می گردد؟»، «اگر حیات، به شکل دیگری ادامه می یابد و انسان زندگی ابدی را پس از مرگ آغاز خواهد کرد، نحوه زندگی او پس از مرگ چگونه است؟»، «زاد و توشه سفر به جهان دیگر چیست؟» و «خوشبختی وی در آن سرا در گرو انجام چه کارهایی است؟» ۸

روزها فکر من این است و همه شب سحتم
که چرا غافل از احوال دل خویشتم
از کجا آمده ام آمدنم بهر چه بود
به کجا می روم آخر نخلی و ظنم ۲
اشاره به شناخت هدف زندگی
اشاره به درک آینده ی خویش

۱- با این سرمایه ها در درس دوم کتاب دین و زندگی پایه دهم با عنوان «بر پرواز» آشنا شده اید.

۲- وَ اسْتَفْرِغْ آيَامِي فِي مَا خَلَقْتَنِي لَهٗ. دعای مکارم الاخلاق.

۳- دیوان شمس، مولوی.

۶. انسان چه زمانی با نیازهای برتر مواجه می شود؟

۷. نیازهای برتر برآمده از (معلول) چه چیزی هستند؟ پاسخ صحیح به این نیازها چه نتیجه ای در پی دارد؟

۸. سه مورد از نیازهای برتر را نام ببرید و هر کدام را توضیح دهید؟

۹. پاسخ به سوال های اساسی حداقل باید دو ویژگی داشته باشد آن ها را نام برده و آن ها را توضیح دهید؟

۱۰. چرا پاسخ به سوال های اساسی باید کاملاً درست و قابل اعتماد باشد؟

۸ (۳- کشف راه درست زندگی: راه زندگی یا «چگونه زیستن» که ارتباط دقیقی با دو نیاز قبلی دارد، دغدغه دیگر انسان های فکور و خردمند است. این دغدغه از آن جهت جدی است که انسان فقط یک بار به دنیا می آید و یک بار زندگی در دنیا را تجربه می کند. بنابراین در این فرصت تکرار نشدنی، باید از بین همه راه هایی که پیش روی اوست، راهی را برای زندگی انتخاب کند که به آن مطمئن باشد تا بتواند با بهره مندی از سرمایه های خدادادی به هدف خلقت برسد. بنابراین، یکی از سوالات اساسی انسان این است که راه درست زندگی کدام است؟ و چگونه می توان به آن دست یافت؟

ترجمه آیات: به عصر سوگند، که انسانها همه در زیانند؛ مگر کسانی که ایمان آورده و اعمال صالح انجام

داده اند، و یکدیگر را به حق سفارش کرده و یکدیگر را به شکیبایی و استقامت توصیه نموده اند

تدبر در قرآن

در آیات سوره عصر تدبر کنید و با کمک دوستان

خود، به سوالات پاسخ دهید:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وَ الْعَصْرِ، اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِیْ خُسْرٍ، اِلَّا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا
وَ عَمِلُوْا الصّٰلِحٰتِ وَ تَوٰصَوْا بِالْحَقِّ وَ تَوٰصَوْا بِالصَّبْرِ

اشاره به کشف راه درست زندگی
دغدغه ی انسان های فکور و خردمند

- ۱- خداوند در این سوره به چه چیزی سوگند خورده است؟ چرا؟ زمان - به دلیل ارزشمندی زمان و محدود و گذرا و غیر قابل جبران بودن آن
- ۲- چه خسارتی انسان را تهدید می کند؟ از دست رفتن سرمایه وجودی انسان که همان عمرش است و نرسیدن به هدفی که برای آن خلق شده است.
- ۳- چه کسانی دچار خسران نمی شوند؟ کسانی که ایمان بیاورند، عمل صالح انجام دهند، خودشان حق را رعایت می کنند و به سوی حق دعوت کنند، و همچنین خودشان صبور هستند و دیگران را نیز به صبر دعوت می کنند.

پاسخ به این نیازها و سوال های اساسی باید حداقل دو ویژگی داشته باشد:

۹ (الف) کاملاً درست و قابل اعتماد باشد؛ زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است. در حالی که عمر محدود آدمی برای چنین تجربه ای کافی نیست، به خصوص که راه های پیشنهادی هم بسیار زیاد و گوناگون اند) ۱۰

۹ (ب) همه جانبه باشد؛ به طوری که به نیازهای مختلف انسان به صورت هماهنگ پاسخ دهد؛ زیرا ابعاد جسمی و روحی، فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی وی، پیوند و ارتباط کامل و تنگاتنگی با هم دارند و نمی توان برای هر بُعدی جداگانه برنامه ریزی کرد) ۱۱

با توجه به این دو ویژگی کسی می تواند پاسخ صحیح این سوال ها را بدهد که:

۱۲ (۱- آگاهی کاملی از خلقت انسان، جایگاه او در نظام هستی، ابعاد دقیق و ظریف روحی و جسمی و نیز فردی و اجتماعی او داشته باشد.

۲- همچنین بداند که انسان ها، پس از مرگ، چه سرنوشتی دارند و دقیقاً چه عاقبتی در انتظار

آنهاست) ۱۲

۱۱. چرا پاسخ به سوال های اساسی باید همه جانبه باشد و به نیاز های مختلف انسان به طور هماهنگ پاسخ دهد؟

۱۲. کسی که می تواند پاسخ صحیحی به نیازهای اساسی انسان بدهد باید دو ویژگی داشته باشد آن دو کدامند؟

۱۳. شیوه ی هدایت هر دسته از مخلوقات متناسب با چه چیزی است؟

۱۴. خاص و متفاوت بودن شیوه ی هدایت انسان معلول چه چیزی است؟ معلول سرمایه های (ویژگی های) ویژه ای که خدا به او داده است.

فعالیت کلاسی

پاسخ الف) خیر زیرا عقل انسان بر تمام ابعاد وجودی انسان، خلقت، جهان آخرت و ارتباط

آخرت با دنیا اطلاع ندارد و حتی بعضی از اطلاعاتی که دارد ناقص و یا غلط است نمی تواند

با توجه به توضیحات، بررسی کنید که پاسخ گوی سوال های اساسی انسان باشد

الف) آیا عقل انسان به تنهایی می تواند به این سؤال های اساسی پاسخ کامل و جامع دهد؟ چرا؟

ب) آیا انسان به تنهایی می تواند مسیر سعادت را طراحی کند؟ چرا؟ از آنجا که طراحی مسیر سعادت انسان

بستگی به پاسخ کامل و جامع به سوالات و نیاز های بنیادین دارد و انسان نمی تواند به تنهایی به آنها پاسخ دهد، نمی تواند

فیلم: توانایی های عقل من تاجه اندازه است؟ به تنهایی مسیر سعادت خویش را طراحی نماید

دانش تکمیلی

برای آشنایی با برخی از مکتب هایی که بر اساس عقل و دانش بشری به سؤالات اساسی انسان پاسخ داده اند و نتایج ناگواری در زندگی انسان ها به جای گذاشته اند، به سایت گروه قرآن و معارف بخش «دانش تکمیلی» مراجعه کنید. برای ورود به سایت گروه قرآن و معارف کافی است به آدرس

<http://quran-dept.talif.sch.ir> مراجعه کنید.^۱

شیوه هدایت خداوند

۱۳) خداوند هر دسته از مخلوقات را متناسب با ویژگی هایی که در وجودشان قرار داده است هدایت می کند.^۲ انسان ویژگی هایی دارد که او را از سایر مخلوقات متمایز می کند و همین امر سبب شده شیوه هدایت او متفاوت باشد.

یکی از این ویژگی ها، توانایی تعقل و تفکر و ویژگی دیگر قدرت اختیار و انتخاب اوست؛ انسان، ابتدا درباره هر کاری تفکر می کند، اگر تشخیص داد که آن کار مفید است و او را به هدفش می رساند، آن را انتخاب می کند و انجام می دهد.

۱۶) هدایت خداوند نیز از مسیر این دو ویژگی می گذرد؛ یعنی خداوند برنامه هدایت انسان را که دربرگیرنده پاسخ به سؤالات بنیادین است، از طریق پیامبران می فرستد، تا انسان با تفکر در این برنامه و پی بردن به ویژگی ها و امتیازات آن، با اختیار خود این برنامه را انتخاب کند و در زندگی به کار بندد و به هدفی که خداوند در خلقت او قرار داده است، برسد.^{۱۶}

انسان با عقل خود در پیام الهی تفکر می کند و با کسب معرفت و تشخیص باید ها و نبایدها، راه

۱- مطالب بخش «دانش تکمیلی» صرفاً جهت توسعه اطلاعات دانش آموزان علاقه مند بوده و در آزمون های پایانی و با آزمون های سراسری، سؤالی از آن طراحی نخواهد شد.

۲- به طور مثال، زنبور عسل که ساختمان بدنی ویژه ای دارد و برای تولید عسل باید مکان مخصوصی را تهیه کند، خداوند او را هدایت می کند تا آن کندوی مخصوص را بسازد (سوره نحل، آیه ۶۸).

۱۷. امام کاظم (ع) در پاسخ به هشام بن حکم علت فرستادن پیامبران را چه چیزی بیان فرمود؟ برای تعقل در پیام الهی

۱۸. آیا با کنار هم قرار گرفتن عقل و وحی می توان به پاسخ سوال های اساسی دست یافت؟ توضیح دهید.

بیانگر شیوه ی هدایت انسان توسط خداوند
حدیث امام کاظم (ع) مخاطب هشام بن حکم

صحیح زندگی را می یابد و پیش می رود.

امام کاظم علیه السلام به شاگرد برجسته خود، هشام بن حکم، فرمود:

«ای هشام، خداوند رسولانش را به سوی بندگان نفرستاد، جز برای آنکه بندگان در پیام الهی تعقل

کنند. کسانی این پیام را بهتر می پذیرند که از معرفت برتری برخوردار باشند و آنان که در تعقل و تفکر

برترند، نسبت به فرمان های الهی داناترند و آن کس که عقلش کامل تر است، رتبه اس در دنیا و آخرت

بالا تر است.»^۱

بنابراین با کنار هم قرار گرفتن عقل و وحی می توان به پاسخ سوال های اساسی دست یافت. البته

(بله - البته انسان به علت دارا بودن اختیار می تواند راه های دیگری را نیز برگزیند. اما چنان که گفته شد، چون هر

برنامه دیگری غیر از برنامه خداوند نمی تواند پاسخ درستی به آن نیازها بدهد، انسان زیان خواهد کرد و

با دست خالی به دیار آخرت خواهد شتافت) ۱۸

تکمیل کنید

اگر خداوند به سوال های اساسی انسان پاسخ ندهد و او را رها کند، انسان در قیامت می تواند

بگوید: ما مقصر نیستیم خداوند برنامه ی هدایتی برای ما نفرستاد پس ما گمراه شدیم

خداوند، در قرآن کریم درباره تمام و کامل شدن حجت الهی با فرستادن انبیا فرموده است:

رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَ مُنذِرِينَ لِنَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ

فلسفه ی بعثت انبیا:
اتمام حجت بر مردم

رسولانی (را فرستاد که) بشارت دهنده و بیم دهنده باشند، تا بعد از آمدن پیامبران، برای مردم در

مقابل خداوند، دستاویز و دلیلی نباشد...

خداوند با

فرستادن پیامبران

راه بسته است و حجت را بر بندگان تمام کرده است.

راه بهانه جویی و اعتراض بندگان

۵۲- کدام آیه ی شریفه، به علت فرستادن رسولانی که بشارت دهنده و انذار کننده می باشند،

اشاره می کند؟ کلمه فارغ کشور انسانی ۹۹

﴿ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ ﴾ (۱)

﴿ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴾ (۲)

﴿ لِنَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ ﴾ (۳)

﴿ لَيْسَتْ خَلْقَتَهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ﴾ (۴)

بیانگر هدایت ویژه ی انسان (هدایت تشریحی)
شیوه ی ابلاغ پیامبران: بشارت دهنده و انذار دهنده

شاید این سؤال پیش بیاید که: انسان امروزی چقدر به دین و پیام آسمانی نیازمند است؟ به عبارت دیگر: آیا آن نیازهایی که انسان‌های گذشته را به سوی خدا و دین الهی می‌کشاند، همچنان پابرجاست؟

با نگاهی به سرنوشت انسان معاصر و شرایط کنونی او درمی‌یابیم که نه تنها آن نیازهای بنیادین قوی‌تر و جدی‌تر از گذشته پابرجاست، بلکه اگر انسان امروز به خدا و پیام الهی روی نیاورد، سرنوشت خطرناکی در انتظار اوست.

در قرن‌های هفدهم، هجدهم و نوزدهم که علوم تجربی در غرب پیشرفت کرد، چنین تصور می‌شد که می‌توان با کمک این علوم به نیازهای برتر انسان پاسخ گفت. اما هر قدر که علم پیش می‌رفت انسان احساس می‌کرد که نیازهای بنیادینش همچنان بی‌پاسخ مانده است. انسان امروز می‌بیند که آرامش درونی‌اش کاهش یافته، هدف متعالی زندگی وی گم شده، ظلم و بی‌عدالتی گسترش یافته، دانش و تکنولوژی در خدمت اهداف ضدانسانی صاحبان زر و زور قرار گرفته، جهان به دو قطب محروم (با جمعیتی بسیار زیاد) و ثروتمند (با جمعیتی اندک) تقسیم شده است، سلاح‌های مخرب با قدرت تخریبی فوق‌العاده جان انسان‌های مظلوم و بی‌دفاع را به راحتی می‌گیرد، انواع مواد مخدر در شکل‌های مختلف در دسترس افراد قرار گرفته، فسادهای گوناگون اخلاقی رواج یافته و استفاده ابزاری از زن، ارزش انسانی زنان را تنزل داده است.

اگر از ظاهر تزئین شده زندگی انسان امروز عبور کنیم و به واقعیت درونی آن برسیم، رنج بزرگ او را مشاهده می‌کنیم. انسان امروزی دریافته است که علم با همه فایده‌ها و خوبی‌هایش، به تنهایی نمی‌تواند او را از بحران‌های بزرگ‌رهای بخشد و به نیازهای اساسی‌اش پاسخی مناسب دهد. همین امر، انسان را برانگیخته است تا بار دیگر به خدا و دین روی آورد و رهایی از سرگردانی را در بازگشت به دین جست‌وجو کند. در نتیجه، انسان امروز بیش از گذشته به پیام الهی احساس نیاز می‌کند.

خوب است بدانیم که اکنون ترجمه قرآن کریم به زبان انگلیسی از پرطرفدارترین کتاب‌هاست و شمار کسانی که در اروپا به دین اسلام می‌گروند، بیش از سایر ادیان است.^۲

۱- این قسمت صرفاً جهت توسعه اطلاعات دانش‌آموز بوده و در امتحانات پایانی و آزمون‌های ورودی دانشگاه سؤالی از آن طرح

نمی‌شود.

۲- www.yjc.ir/fa/news/4405531

- ۱- آیا انسان می تواند پاسخ دادن به نیازهای برتر را نادیده بگیرد و براساس ضرب المثل «هرچه پیش آید خوش آید» رفتار کند؟ چرا؟
- ۲- آیا می توانیم پاسخ به نیازهای برتر را به احساسات شخصی و سلیقه فردی واگذار کنیم؟ چرا؟
- ۳- شعر زیر با کدام یک از نیازهای برتر انسان مرتبط است؟ چرا؟

مرد خردمند هنر پیشه را   عمر دو بایست در این روزگار
تا به یکی تجربه آموختن   با دکری تجربه بردن به کار

پاسخ ۱: انسان عاقل نمی تواند چنین نگرشی داشته باشد چون پاسخی گویی مناسب به نیازهای برتر (بنیادین) سعادت و خوشبختی او را به دنبال دارد و بی توجهی به آنها شقاوت و بدبختی ابدی را نصیب انسان خواهد کرد.

پاسخ ۲: خیر زیرا لازمه ی پاسخ گویی به نیازهای برتر، استفاده از عقل و آموزه های وحی است نه احساسات و سلیق متفاوت افراد که همیشه در معرض خطا و اشتباه است.

پاسخ ۳: کشف راه درست زندگی، چرا که شاعر معتقد است انسان باید دو عمر داشته باشد، در عمر اول راههای مختلف را تجربه کند و راه درست را انتخاب کند و در عمر دوم به کار بپردازد. اما حال که این امکان وجود ندارد پس باید با انتخاب برنامه درست از منبعی مطمئن به گونه ای زندگی کند که در پایان عمر آرزو نکند که کاش عمری دوباره می داشت تا از نو انتخاب مسیر می کرد و خطاهایش را جبران می نمود

۱- هنرپیشه : کاردان و با فرهنگ.

۲- سعدی.